

ALLEEN DE HOOP BLIJFT

Carline Dekker. (2015). *Daarom ben ik hier*. Amsterdam: Prometheus. Isbn 978 90 446 2795 6, € 17,50, 46 blz.

Als je een slecht gedicht gelezen hebt, dan is het ook meteen uit. Leuk geformuleerd, volgende alsjeblieft. Bij een goed gedicht blijf je echter nog even nasudderend. Het maakt indruk, het laat een prettig gevoel na (of vaker een niet zo prettig gevoel) en je kunt er niet meteen de vinger op leggen waar dat nu van komt. Je blijft, kortom, met een aantal vragen zitten. Goede gedichten geven geen antwoorden, ze stellen vragen.

In *Daarom ben ik hier*, de debuutbundel van de jonge, twintigjarige dichteres Carline Dekker, staat een gedicht dat 'Vragen' heet en dat gaat zo:

wat kraken de kraaien, waar schuilen
sterren overdag, waarom schreeuwen
vaders
welk weer is echt
waarom krijzen kinderen, wie brandt
de
coniferen plat. waar verblijft de winter
in de zomer, denkt de tijd ook wel
eens
dat hij te laat komen zal?

waar schuilt de zon voor, wie maakt
de luchten grijs, waarom worden men-
sen
boos op de wolken als ze huilen.
waarom knappen snaren. wie loopt
er 's nachts door de straat. waar halen
lampen dat licht vandaan en wanneer
gaan ze uit?

wie breekt de glazen, waarom knelt
de kou soms om je nek. waarom wil

de zon iedereen verbranden.
waar ben je, en hoe gaat het, en draag
je nog je vaders sjaal. hoe gaat
het in de liefde
heb je veel vrienden gemaakt?

en hoe hoog is nou eigenlijk
de hemel?

Nou is dit natuurlijk niet direct het soort vragen dat ik bedoel. Het gedicht verwoordt eerder de naïeve verwondering van een kind dat de wereld ontdekt. En niet het ongemak van een lezer nadat hij het gedicht gelezen heeft. Bij mij komen er dan eerder vragen op die hier en daar de zwakke momenten in deze regels aanstippen. Waarom zijn de vragen de ene keer met een komma en de andere keer met een punt aan elkaar gekoppeld? Waarom staat er zowel 'waar schuilen / sterren overdag' als 'waar verblijft de winter / in de zomer', vragen die strikt genomen zozeer in elkaars paradigma liggen, dat er wellicht van nodeloze overdaad sprake is? De dichter heeft deze regels geschreven, een redacteur heeft ze laten passeren en ik zit er maar mee. Zijn het onvolkomenheden of ligt het aan mij? (U merkt: ik doe mijn uiterste best om het gedicht het voordeel van de twijfel te geven, maar het wil nog niet echt lukken.) Zijn het gewoon vragen, zoals de titel al voorspelt, of moet/kan/wil ik er iets anders mee?

Als ik bij elk gedicht met dit probleem zou worstelen, dan moest ik misschien vaststellen dat het niet zo'n goede bundel is. Maar het tegendeel is het geval. Twee bladzijden na 'Vragen' staat een gedicht dat hier welhaast mee spiegelt. Het heet 'Waar mensen niet meer naar vragen en ik niet meer over vertel'. Alleen

de titel is al spannend. Er gaat ken-
nelijk iets gezegd worden, dat niet meer
gezegd wordt. Ik houd van zulke para-
doxen. Ik citeer om te beginnen de eerste
strofe.

de huid op mijn ribbenkast is gehecht.
mijn ribben
zitten weer op hun plaats. vierentwin-
tig naast elkaar.
mijn heupen zijn nu minder als pun-
ten en meer als
de zachte hoeken die rivieren hebben.
ik ben minder
als kanalen. mijn dijnen – daar zou nog
geen mens
naar hunkeren maar ook geen mens
een tweede keer naar kijken.

Zonder dat de tekst in detail treedt, krij-
gen we toch wel een beetje een beeld
van wat er gebeurd is, een operatie.
Maar over de oorzaak laat het gedicht
de lezer in het ongewisse. Kennelijk is
dat hetgene waar de 'ik' niet meer over
vertelt. Het kan een ongeluk geweest
zijn, maar een ziekte lijkt waarschijn-
lijker. Was het kanker? Dreigde het
hart het te begeven als gevolg van een
eetstoornis? Ook de tweede strofe licht
daarover de sluier net niet ver genoeg
op. Intussen vatten de laatste regels
van deze eerste strofe de nieuwe situ-
atie mooi en dubbelzinnig samen: geen
mens zal voor een tweede keer naar die
dijnen kijken. Daar zijn ze nog lang niet
mooi genoeg voor. Maar ook niet lelijk
genoeg en dat is al een hele geruststel-
ling.

Het slot stemt tot tevredenheid:

dat ik nu meer in woorden denk en
minder in nummers

Carline Dekker, 2014. Foto: Sacha de Boer

dat mijn borsten verdienen iets te zijn
om van te houden.
dat het een gevecht was – dat hoef je
niet meer aan
mijn lichaam af te zien.

dat het een kleine oorlog was waar ik
niet aan ben gestorven.

Eind goed al goed? Ja, voor de patiënt
wel, maar niet voor de lezer. Die zit nog
steeds met die vraag naar die oorlog.
Want hoe blij een poëzieliefhebber ook
kan zijn met het simpele feit dat de woor-
den kennelijk weer terug zijn, hij wil toch
wel graag weten met welke getallen de
'ik' strijd voerde. Waren het de kilo's?
Koortsige temperaturen? De omvang

van een tumor? Het aardige (oei, wat een
verkeerd woord in deze context) is dat
het allemaal kan. En het is juist dit multi-
interpreteerbare aspect dat zo'n tekst zo
interessant maakt – zelfs voor onervaren
poëzielezers.

Die ambiguïteit is voor jonge lezers,
druk met hun eigen plaatsbepaling, ook
heerlijk verwoord in het gedicht waar de
bundel zijn titel aan ontleent, het gedicht
'Crisis'.

ik zit in een bar alleen. ik ben achttien
en een paar maanden
ik zat nooit alleen in een bar

maar hier ben ik dan
de barkruk kraakt eikenhout

ik wiebel heen en weer
ze vragen mij om mijn identiteit

ik zeg:
daarom ben ik hier

Op anekdotisch niveau zit hier een puber-
te genieten van het feit dat hij de kroeg
niet meer uitgezet kan worden, omdat
hij/zij achttien is en dat nog kan bewij-
zen ook, door eenvoudigweg een iden-
titeitsbewijs te tonen. Maar een laagje
dieper ziet iedereen ook een twijfelend
jong mens. Alleen in een bar, wat onge-
makkelijk heen en weer wiebelend, kan
de 'ik' niet anders dan de vraag naar een
identiteit beamen. En er staat natuurlijk
ook 'identiteit' en niet 'identiteitsbewijs',
zoals ik gemakshalve even schreef. Dat in
het alledaagse taalgebruik 'bewijs' wel
vaker weggelaten wordt, doet daar niets
aan af.

Maar er is nog een derde, veel speel-
sere en poëtische interpretatie. 'Daarom
ben ik hier' is niet toevallig ook de titel
van de bundel, een proeve van identi-
teit van de dichter. In *Daarom ben ik hier*
geeft Dekker zich bloot aan haar lezers
– al moeten die zich daar niet al te veel
aan vast klampen. In een voortdurend
evoluerend leven is elk zelfbeeld een
momentopname, en dus in feite fictie. In
het laatste gedicht van de bundel staan
de woorden 'want kijk, hoop is een blij-
vend iets. daar kom ik levenslang niet /
vanaf.' Maar als hoop en verwachting de
enige constanten zijn in het leven, is er
ineens wel heel erg veel te vragen. Dan
is de bundel na het laatste gedicht nog
lang niet uit. En dat is precies zoals het
hoort. ■

Jan de Jong